

()

:

:

:

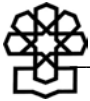
مقدمه.....	۱
۱. درآمدهای دولت.....	۲
۲. تراز عملیاتی و سهم مالیات‌ها در تأمین هزینه‌های دولت.....	۵
۳. منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای.....	۶
۴. منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های مالی.....	۷
۵. سهم هریک از منابع از کل.....	۱۰
۶. نگاهی به سایر مواد قانون برنامه چهارم در باب مالیات‌ها و مقایسه با لایحه بودجه ۱۳۸۵.....	۱۲
۷. ترکیب درآمدهای مالیاتی در لایحه و مقایسه با سال‌های قبل.....	۱۴
۸. بررسی مالیات‌های مستقیم.....	۱۶
۸-۱. مالیات اشخاص حقوقی.....	۱۶
۸-۲. مالیات بر درآمد.....	۱۸
۸-۳. مالیات بر ثروت.....	۱۹
۹. مالیات‌های غیرمستقیم.....	۲۰
۹-۱. مالیات بر واردات.....	۲۰
۹-۲. مالیات بر کالاها و خدمات.....	۲۲
۱۰. نتیجه‌گیری.....	۲۴
۱۱. پیشنهادها.....	۲۵
منابع و مأخذ.....	۲۷

()

اتکای زیاد دولت‌ها به درآمدهای مالیاتی از مهم‌ترین ویژگی‌های یک دولت کارآمد و اثربخش تلقی می‌شود. همچنین گسترش تعهدات دولت در عرصه‌های اقتصادی و اجتماعی و تلاش در جهت تحقق اهداف رشد اقتصادی، ثبات قیمت‌ها، افزایش اشتغال و توزیع عادلانه درآمد، نیاز روزافزون دولت‌ها را به درآمدهای مالیاتی به عنوان یکی از مهم‌ترین منابع کسب درآمد موجب شده است. این در حالی است که در کشور ما به دلیل اتکای بیش از پیش دولت و اقتصاد کشور به درآمدهای نفتی همواره به پایه‌های مالیاتی در کشور توجه ویژه‌ای نشده است. در اغلب کشورهای جهان درآمدهای مالیاتی مهم‌ترین منبع درآمدی دولت هستند و دولت‌ها در راستای بهینه‌سازی سازوکار دریافت مالیات گام برداشته‌اند. همچنین در نظام‌های پیشرفته مالیاتی علاوه بر مالیات ملی، مالیات‌های محلی و استانی هم وجود دارند که به مخارج مربوط به هر محل یا استان اختصاص می‌یابند و به همین دلیل انگیزه خوبی در پرداخت داوطلبانه این نوع مالیات‌ها وجود دارد در حالی که در ایران این نوع مالیات‌ها وجود ندارد و مالیات‌های ملی هم آن‌گونه که باید کارایی ندارند.

در قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی پیش‌بینی شده است تا نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی به ۸ درصد در سال ۱۳۸۸ برسد که این رقم خیلی دور از انتظار نیست و امید می‌رود با تمهیداتی که دولت و مجلس محترم شورای اسلامی می‌اندیشند عملکردها در حد اهداف برنامه باشد. همچنین در قانون برنامه

چهارم توسعه پیش‌بینی شده است تا پایان برنامه چهارم دولت باید به‌گونه‌ای عمل کند که در سال ۱۳۸۸ تمام اعتبارات هزینه‌ای از محل درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدهای غیرنفتی تأمین شود (بند «الف» ماده (۲) قانون برنامه چهارم توسعه). با توجه به اهتمام دولت نهم در برقراری عدالت اجتماعی و حمایت از اقشار آسیب‌پذیر و نیز هدفمند نمودن یارانه‌ها برای کاهش و در نهایت حذف فقر از جامعه به نظر می‌رسد اگر در تهیه و تنظیم بودجه‌های سالانه برنامه‌های دیگر توجه کافی شود، دستیابی به این اهداف خیلی دور از ذهن نباشد. در گزارش حاضر به وضعیت درآمدهای دولت و نیز سایر منابع تأمین بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه ۱۳۸۵ کل کشور پرداخته می‌شود. در ضمن مقایسه‌ای بین ارقام موجود در لایحه با عملکرد دولت در سال‌های قبل (۱۳۸۲ تا ۱۳۸۵) صورت می‌گیرد تا مشخص شود آیا دولت می‌تواند به اهداف خود جامعه عمل ببوشاند یا این‌که ارقام لایحه بودجه در راستای اهداف برنامه چهارم توسعه مدنظر قرار گرفته است یا خیر. در ادامه وضعیت درآمدهای مالیاتی یا جزئیات مربوط در لایحه بودجه ۱۳۸۵ کل کشور بررسی و ارزیابی می‌شود. مقایسه ارقام موجود در لایحه با ارقام عملکرد دولت در سال‌های قبل (۱۳۸۲ تا ۱۳۸۵) و تحلیل نتایج بخش دیگری از گزارش را پوشش خواهد داد. دستیابی به اهداف پیش‌بینی شده دولت در برنامه چهارم توسعه در بخش مالیات‌ها و مقایسه ارقام و اهداف مطرح شده در لایحه بودجه با مواد قانونی برنامه و تبصره‌های موجود در لایحه بودجه از دیگر اهداف گزارش حاضر است.

.

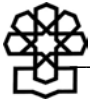
به طور کلی دریافتی‌های دولت از سه بخش درآمدهای عمومی، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و دارایی‌های مالی تشکیل می‌شود. درآمدهای دولت در جدول ۱ و نرخ رشد آن‌ها در جدول ۲ آمده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود درآمدهای مالیاتی دولت با رشدی معادل ۲۷/۶۶ درصد نسبت به ارقام مصوب سال ۱۳۸۴ به ۱۶۶۱۶۸/۳

میلیارد ریال در سال ۱۳۸۵ خواهد رسید. نرخ رشد درآمدهای مالیاتی در سال‌های ۱۳۸۲ و ۱۳۸۴ به ترتیب ۲۹/۶۸ درصد و ۵۴/۱۸ درصد می‌باشد. این در حالی است که عملکرد نه ماهه دولت در سال جاری حاکی از تحقق ۸۵ درصدی درآمدهای مالیاتی داشته است که به این ترتیب بعید به نظر می‌رسد رشد ۵۴/۱۸ درصدی مصوب در قانون بودجه ۱۳۸۴ محقق شود.

با توجه به این‌که براساس قانون برنامه چهارم توسعه می‌باید درآمدهای مالیاتی در سال ۱۳۸۵ به مقدار ۲۴/۲ درصد رشد می‌نمود، به نظر می‌رسد ارقام رشد ۲۷/۶۶ درصدی در لایحه بودجه ۱۳۸۵ در بخش درآمدهای مالیاتی اندکی بیش از ارقام مندرج در قانون برنامه چهارم توسعه است. لازم به توضیح است رقم پیش‌بینی شده درآمدهای مالیاتی در قانون برنامه چهارم توسعه ۱۵۰۳۹۷/۷ میلیارد ریال می‌باشد که نسبت به لایحه بودجه ۱۳۸۵ کم‌تر است.

در بخش دیگری از درآمدهای دولت، درآمد ناشی از فروش کالا و خدمات و نیز درآمدهای حاصل از مالکیت دولت قرار دارند که ارقام موجود در لایحه بودجه ۱۳۸۵ حاکی از رشد منفی معادل ۶۳/۸۴- و ۲۹/۶۲- به ترتیب در بخش درآمدهای حاصل از مالکیت دولت و درآمد حاصل از فروش کالاها و خدمات نسبت به ارقام مشابه سال قبل می‌باشد، که علت آن کاهش درآمد حاصل از شفاف‌سازی قیمت حامل‌های انرژی است. در برنامه چهارم توسعه مقرر شده است تا درآمد حاصل از شفاف‌سازی قیمت حامل‌های انرژی به طور متوسط سالانه ۱۲/۳ درصد رشد داشته باشد که این موضوع در لایحه بودجه ۱۳۸۵ کل کشور به چشم نمی‌خورد. علت دیگر به کاهش درآمدهای حاصل از فروش خدمات دولت برمی‌گردد که باعث شده تا درآمدهای حاصل از فروش کالاها و خدمات کاهش یافته و دارای رشد منفی باشند.

(ارقام به میلیارد ریال)

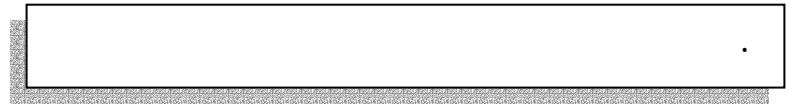
-	۲۶۶,۱۵۰/۵۵	۲۰۷,۵۸۴/۵۷	۲۸۶,۸۸۷/۱۲	۲۳۹,۴۹۳/۴۶
- درآمدهای مالیاتی	۶۵,۰۹۹/۰۱	۸۴,۴۲۱/۱	۱۳۰,۱۶۰/۴	۱۶۶,۱۶۸/۳۵
- درآمدهای حاصل از مالکیت دولت	۷۵,۰۵۲/۴۴	۱۱۱,۹۸۸/۳۲	۱۳۹,۱۱۱/۲	۵۰,۳۰۸/۵۷
- درآمد حاصل از فروش کالاها و خدمات	۵,۰۴۴/۷۸	۵,۸۳۶/۳	۱۲,۱۵۹/۰۵	۸,۵۵۸/۰۲
- درآمدهای حاصل از جرائم و خسارات	۱,۲۲۷/۵۲	۱,۸۲۴/۴۴	۲,۴۹۲/۷۶	۲,۷۱۰/۴۷
- درآمدهای متفرقه	۳,۸۴۲/۷۷	۳,۵۱۴/۳۸	۲,۹۶۳/۷۱	۱۱,۷۴۸/۰۴

مأخذ: قانون بودجه ۱۳۸۴ کل کشور - لایحه بودجه ۱۳۸۵ کل کشور.

(ارقام به درصد)

-	/	/	/	- /
- درآمدهای مالیاتی	۲۹/۶۸	۵۴/۱۸	۲۷/۶۶	
- درآمدهای حاصل از مالکیت دولت	۴۹/۲۱	۲۴/۲۲	۶۳/۸۴-	
- درآمد حاصل از فروش کالاها و خدمات	۱۵/۶۹	۱۰۸/۳۳	۲۹/۶۲-	
- درآمدهای حاصل از جرائم و خسارات	۴۸/۶۲	۲۶/۶۳	۸/۷۳	
- درآمدهای متفرقه	-۸/۵۵	-۱۵/۶۷	۲۹۶/۴۰	

مأخذ: محاسبات تحقیق.

در بند «الف» ماده (۲) قانون برنامه چهارم توسعه آورده شده است:

«به منظور برقراری انضباط مالی و بودجه‌ای در طی سال‌های برنامه:

الف) دولت مکلف است سهم اعتبارات هزینه‌ای تأمین شده از محل درآمدهای غیرنفتی دولت را به گونه‌ای افزایش دهد که تا پایان برنامه چهارم، اعتبارات هزینه‌ای دولت به طور کامل از طریق درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدهای غیرنفتی تأمین گردد.»

با توجه به جدول ۱ در لایحه بودجه ۱۳۸۵ کل درآمدهای دولت ۲۳۹,۴۹۳/۴ میلیارد ریال برآورد شده است و هزینه‌های دولت نیز ۳۷۹,۰۰۰/۱ میلیارد ریال که به این ترتیب تراز عملیاتی در سال مزبور ۱۳۹,۵۰۶/۷- میلیارد ریال خواهد شد.

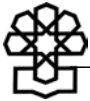
تراز عملیاتی (۱۳۹,۵۰۶/۷- میلیارد ریال)	=	هزینه‌های دولت (۳۷۹,۰۰۰/۱ میلیارد ریال)	-	درآمدهای دولت (۲۳۹,۴۹۳/۴ میلیارد ریال)
---	---	--	---	---

همان طور که ملاحظه می‌شود سهم مالیات‌ها و درآمدهای غیرنفتی در تأمین هزینه‌های دولت (حاصل تقسیم درآمدهای دولت به هزینه‌های دولت که ۳۷۹,۰۰۰/۱ میلیارد ریال است) ۶۳/۲ درصد است که با توجه به ارقام مصوب سال ۱۳۸۴ که سهم درآمدهای مالیاتی و غیرمالیاتی ۷۴/۹۳ درصد دیده شده بود نوعی عقب‌گرد محسوب می‌شود. ضمن این‌که در سال دوم برنامه چهارم توسعه هستیم و این حرکت دولت به نحوی نشان از عدم تحقق اهداف برنامه (بند «الف» ماده (۲)) دارد.

(درصد)

$\frac{239,493/4}{379,000/1} = 63/2\%$	$\frac{286,887}{382,829} = 74/93\%$	درآمدهای دولت هزینه‌های دولت
--	-------------------------------------	---------------------------------

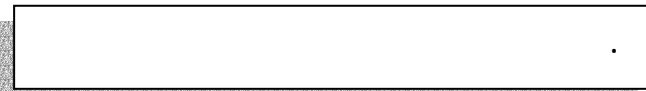
مأخذ: قانون بودجه ۱۳۸۴ کل کشور، لایحه بودجه ۱۳۸۵ کل کشور.

یکی از دلایل این امر به کاهش درآمدهای دولت در سال ۱۳۸۵ بر می‌گردد که در بالا توضیح داده شد. به نظر می‌رسد با روند موجود در لایحه بودجه ۱۳۸۵ و نیز ارقام سال ۱۳۸۴ (در نه ماهه اول سال ۱۳۸۴ سهم فروش نفت از کل دریافتی‌های دولت حدود ۳۱ درصد بوده است) و با توجه به متمم بودجه ۱۳۸۴ و ادامه برداشت دولت از حساب نخیره ارزی به اهداف تعیین شده در برنامه چهارم توسعه نمی‌توان رسید.

سهم درآمدهای مالیاتی دولت در تأمین هزینه‌های دولت در سال ۱۳۸۵ معادل ۴۳/۸ درصد برآورد شده است که حاکی از توجه دولت به اهمیت مالیات‌ها در تأمین منابع هزینه‌ای است. (این عدد از تقسیم درآمدهای مالیاتی در جدول ۱ به هزینه‌های دولت در سال ۱۳۸۵ که رقمی معادل ۳۷۹,۰۰۰/۱ میلیارد ریال می‌باشد به دست می‌آید):

$$\frac{\text{درآمدهای مالیاتی}}{\text{اعتبارات هزینه‌ای دولت}} = \frac{166,168/357}{379,000/1} = 43/8\%$$

در جداول ۴ و ۵ منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای آمده است. این درآمدها شامل درآمدهای حاصل از نفت و فراورده‌های نفتی و سایر منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیرمنقول دولت هستند. »

«

(ارقام به میلیارد ریال)

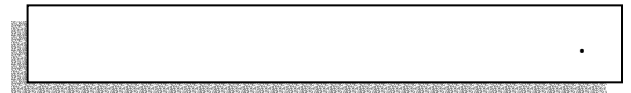
منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۲۹,۰۳۰/۸۵	۱۵۱,۴۱۲/۹۷	۱۳۷,۳۷۱/۴۲	۱۶۷,۸۶۵/۱۸
منابع حاصل از نفت و فراورده‌های نفتی	۲۸,۱۵۳/۸۸	۱۵۰,۴۱۳/۲۵	۱۳۴,۲۹۴/۲	۱۶۵,۲۲۵/۹۵
منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیرمنقول	۸۷۶/۹۷	۹۹۹/۷۱	۳,۰۷۷/۲۲	۲,۶۳۹/۲۳

مأخذ: قانون بودجه ۱۳۸۴ کل کشور - لایحه بودجه ۱۳۸۵ کل کشور.

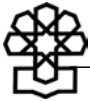
(ارقام به درصد)

منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۴۲۱/۵۶	-۹/۲۷	۲۲/۲۰	
منابع حاصل از نفت و فراورده‌های نفتی	۴۳۴/۲۵	-۱۰/۷۲	۲۳/۰۳	
منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیرمنقول	۱۴/۰۰	۲۰۷/۸۱	-۱۴/۲۳	

مأخذ: محاسبات تحقیق.

منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های مالی شامل فروش اوراق مشارکت، استفاده از تسهیلات خارجی، استفاده از موجودی حساب ذخیره ارزی و ... می‌شود که ارقام مربوط به آن‌ها و نیز رشد آن‌ها در جداول ۶ و ۷ آورده شده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود این منابع با رشدی معادل ۵۷/۰۹ و ۶۱/۰۲ درصد در سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ مواجه هستند. بخش عمده این افزایش مربوط به رشد فروش اوراق مشارکت و نیز افزایش استفاده از حساب ذخیره ارزی است. در حالی که بر اساس

اهداف برنامه چهارم توسعه مقرر شده است این دسته از منابع سالانه رشدی منفی برابر با ۱۳- درصد داشته باشند. به نظر می‌رسد دولت نهم در این رابطه با اهداف برنامه به هیچ وجه هماهنگی ندارد. در بند «ج» ماده (۱) قانون برنامه چهارم توسعه مقرر شده است »

« به این ترتیب و براساس ارقام

مندرج در جدول ۸ قانون برنامه چهارم در پیش‌بینی درآمدهای ناشی از عواید نفت در سال ۱۳۸۵، رقم ۱,۱۳۶ میلیون دلار برای مالیات عملکرد نفت و ۱۴,۶۶۱ میلیون دلار نیز برای بهره مالکانه نفت و گاز در نظر گرفته شده است.

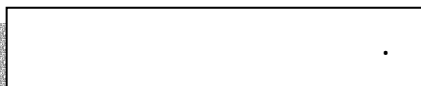
»

()

۱. طالع خرسند، هادی؛ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، چاپ

(/)

سهم درآمدهای مالیاتی، سایر درآمدها، منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های مالی از کل منابع تأمین اعتبار عمومی دولت در جدول (۷) آمده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود سهم درآمدهای مالیاتی در تأمین بودجه عمومی دولت از ۳۸/۹۲ درصد در سال ۱۳۸۲ به کمتر از ۲۰ درصد در سال ۱۳۸۳ رسید. سپس روند فزاینده‌ای را تجربه کرده و به ۲۸/۱۵ درصد در سال ۱۳۸۵ افزایش

/

(ارقام به میلیارد ریال و درصد)

(/)	(/)	(/)	(/)	(/)
۸,۴۰۰ (۲۰)	۷,۰۰۰ (-۴۳/۲۸)	۱۲,۳۴۰/۶۳ (۱۳۲/۹۵)	۵,۲۹۷/۴۶	منابع حاصل از فروش اوراق مشارکت
۴,۹۷۹/۳۴ (۵۹/۲۵)	۳,۱۲۶/۶۸ (۱۰/۲۹)	۲,۸۳۴/۸۹ (۲۸۶/۶۳)	۷۳۳/۲	منابع حاصل از استفاده تسهیلات خارجی
۱۴۷,۱۰۲/۴۸ (۱۰۸/۷)	۷۰,۴۸۵/۵۵ (۲۷/۲۹)	۵۵,۳۷۵/۸۶ (۲۱/۲۴)	۴۵,۶۷۵	منابع حاصل از استفاده از موجودی حساب ذخیره ارزی
۷۴۱/۸۳ (۱۱۳/۰۳)	۳۴۸/۲۲ (۵۲/۹۲)	۲۲۷/۷۲ (-۷/۵)	۲۴۶/۱۸	منابع حاصل از دریافت وام‌ها
۱۶,۴۰۰ (-۴۵/۲۳)	۳۰,۰۰۰ (۹۶۶/۴۶)	۲,۸۱۳/۰۵ (۱۱/۱۳)	۲,۵۳۱/۲۴	منابع حاصل از واگذاری شرکت‌های دولتی
۵,۳۰۰ (۱۰۰/۷۶)	۲,۶۴۰ (۱۰۶/۷۷)	۱,۲۷۶/۷۶ (-۲۴/۲)	۱,۶۸۴/۲۷	منابع حاصل از برگشتی سال‌های قبل

مأخذ: قانون بودجه ۱۳۸۴ کل کشور، لایحه بودجه ۱۳۸۵ کل کشور.
تذکر: ارقام داخل پرانتز رشد رقم هر سال را نسبت به سال قبل نشان می‌دهد.

مقایسه ارقام مربوط به تسهیلات خارجی در سال ۱۳۸۵ رشد ۵۹/۲۵ درصدی نسبت به سال ۱۳۸۴ را نشان می‌دهد. در حالی که »

یافته است. البته این امر منوط به تحقق کامل درآمدهای مالیاتی در بودجه ۱۳۸۵ می‌باشد. با توجه به تحقق ۸۵ درصدی درآمدهای مالیاتی در نه ماهه اول سال ۱۳۸۴ و فرصت باقیمانده از سال جاری به نظر می‌رسد این سهم تحقق پیدا کند.

اما براساس قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مقرر شده است تا در سال پایانی برنامه چهارم تمامی هزینه‌های جاری دولت از محل درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدهای دولت (به استثنای درآمدهای نفتی) تأمین شود.

» () /

)

(

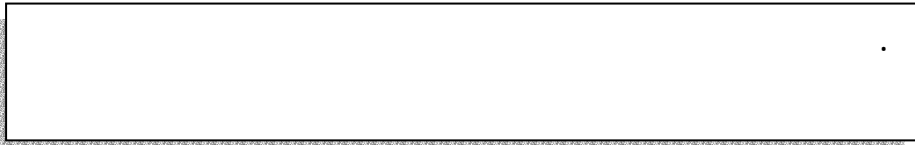
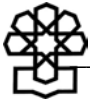
«.

(ارقام به درصد)

درآمدهای مالیاتی	۳۸/۹۲	۱۹/۵۷	۲۴/۲۰	۲۸/۱۵
سایر درآمدها	۱۰/۵۳	۲۸/۵۶	۲۹/۱۴	۱۲/۴۲
منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۱۷/۳۶	۳۵/۱۰	۵۲/۵۴	۲۸/۴۴
منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های مالی	۳۳/۱۹	۱۶/۷۷	۲۱/۱۲	۳۰/۹۹

مأخذ: محاسبات تحقیق.

۱. براساس گزارش عملکرد نه ماهه دولت درآمد حاصل از صادرات نفت خام ۱۳۰٫۵۲۳ میلیارد ریال بوده است که با توجه به کل دریافتی‌های دولت که ۴۱۵٫۶۳۰ میلیارد ریال بوده است سهم فروش نفت از کل دریافتی‌های دولت رقمی حدود ۳۱ درصد خواهد شد.

در ماده (۴) قانون برنامه چهارم توسعه آمده است:

«برقراری هر گونه تخفیف، ترجیح یا معافیت از پرداخت مالیات (اعم از مستقیم و غیرمستقیم) و حقوق ورودی علاوه بر آنچه که در قوانین مربوطه تصویب شده است برای اشخاص حقیقی و حقوقی از جمله دستگاه‌های موضوع ماده (۱۶۰) این قانون طی سال‌های برنامه ممنوع است».

در این راستا در لایحه بودجه ۱۳۸۵ مفاد برنامه رعایت شده است و هیچ گونه اثری از تخفیف و ترجیح دیده نمی‌شود.

در بند «الف» ماده (۸) قانون برنامه چهارم توسعه آمده است:

«وجوه حاصل از فروش سهام شرکت‌های دولتی در حساب خاصی نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به نام خزانه‌داری کل کشور متمرکز و به حساب‌های مربوط منتقل می‌گردد».

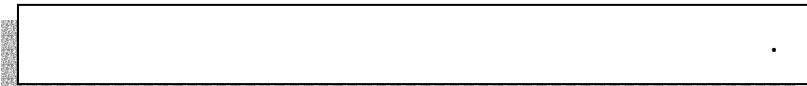
الف) معادل ۲۰ درصد به عنوان علی‌الحساب مالیات بر عملکرد شرکت مادر تخصصی ذی‌ربط یا شرکت‌های تحت پوشش آن (حساب درآمد عمومی کشور).

در بند «ب» تبصره «۸» لایحه بودجه ۱۳۸۵ کل کشور مقرر شده است تا مالیات علی‌الحساب مزبور به عنوان مالیات مقطوع محاسبه شود و وجه دیگری به عنوان مالیات بر درآمد نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام مطالبه نخواهد شد. همچنین در بندهای «ج» و «د» دولت مجاز شده است تا از طریق واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و ... مبلغ ۵۰۰ میلیارد ریال به صندوق بیمه بیکاری سازمان تأمین اجتماعی کمک نموده و ۸۵۰۰ میلیارد ریال نیز صرف پرداخت بدهی‌های خود نماید. »

()

$\frac{1}{12}$

درآمدهای مالیاتی در ایران به دو صورت مستقیم (مالیات بر شرکت‌ها،^۱ مالیات بر درآمد^۲، مالیات بر ثروت^۳) و غیرمستقیم (مالیات بر واردات^۴، مالیات بر کالا (مصرف و فروش)^۵ تحقق می‌یابد که در ادامه به بررسی ترکیب آن‌ها و اجزای هر کدام در لایحه بودجه ۱۳۸۵ و مقایسه آن‌ها با ارقام مشابه سال قبل پرداخته می‌شود.

1. Corporation tax
2. Income tax
3. Wealth tax
4. Import tax
5. Consumption and Sales tax

...

«

در بند «د» ماده (۳۳) قانون برنامه چهارم توسعه آمده است:

«برقراری هر گونه مالیات و عوارض برای صادرات کالاهای غیرنفتی و خدمات

در طول برنامه ممنوع می‌باشد».

« » « »

در سایر موارد، مواد قانونی برنامه چهارم در خصوص سیاست‌های مالیاتی رعایت شده است و در برخی موارد که این قضیه نادیده گرفته شده است با توجه به آمار و ارقامی که در پی می‌آید اظهارنظر کارشناسی خواهد شد.

در بند «ج» تبصره «۱» لایحه بودجه ۱۳۸۵ کل کشور شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه سوم توسعه و ... و نیز بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و شرکت‌های بیمه دولتی به استثنای سازمان بیمه خدمات درمانی «شرکت سهامی» مکلف شده‌اند تا در سال ۱۳۸۵ حداقل ۴۰ درصد از سود ابرازی (سود ویژه) خویش را به حساب درآمد عمومی موضوع ردیف ۱۳۰۱۰۱ واریز نمایند. در ادامه این بند در لایحه آمده است که آن دسته از شرکت‌هایی که در سال ۱۳۸۴ رقم ۳۰ درصد سود ابرازی (سود ویژه) خود را پرداخت کرده‌اند باید ۱۰ درصد مابه‌التفاوت را بپردازند.

(ارقام به میلیارد ریال)

- درآمدهای مالیاتی	۸۴,۴۲۱/۱۱	۱۳۰,۱۶۰/۴	۱۶۶,۱۶۸/۳۵
- مالیات اشخاص حقوقی	۲۶,۰۲۷/۴۵	۵۹,۸۲۵/۴	۷۹,۸۴۵/۷۵
- مالیات بر درآمدها	۱۱,۷۷۳/۳۲	۱۴,۷۰۰	۱۸,۶۴۶
- مالیات بر ثروت	۴,۰۹۶/۰۹	۶,۹۵۵	۶,۰۳۴
- مالیات بر واردات	۳۳,۰۸۷/۲۵	۳۷,۶۸۰	۴۸,۲۶۷/۶
- مالیات بر کالاها و خدمات	۹,۴۳۶/۹۸	۱۱,۰۰۰	۱۳,۳۷۵

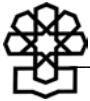
مأخذ: قانون بودجه کل کشور - لایحه بودجه ۱۳۸۵ کل کشور.

(ارقام به درصد)

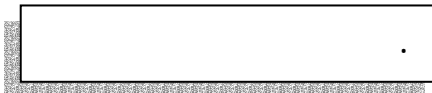
مالیات اشخاص حقوقی	۳۰/۸۳	۴۵/۹۶	۴۸/۰۵
مالیات بر درآمدها	۱۳/۹۵	۱۱/۲۹	۱۱/۲۲
مالیات بر ثروت	۴/۸۵	۵/۳۴	۲/۶۳
	/	/	/
مالیات بر واردات	۳۹/۱۹	۲۸/۹۵	۲۹/۰۵
مالیات بر کالاها و خدمات	۱۱/۱۸	۸/۴۵	۸/۰۵
	/	/	/

مأخذ: محاسبات تحقیق.

در جداول ۸ و ۹ ارقام و سهم هر کدام از انواع مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم از کل درآمدهای مالیاتی طی سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵ به تفکیک آمده است. همان طور که ملاحظه می‌شود سهم مالیات‌های مستقیم از ۴۹/۶۳ درصد در سال ۱۳۸۳ به ۶۲/۹ درصد در سال ۱۳۸۵ افزایش یافته و سهم مالیات‌های غیرمستقیم از ۵۰/۳۷ درصد در سال ۱۳۸۳ به ۳۷/۱ درصد در سال ۱۳۸۵ کاهش یافته است. در بخش مالیات‌های مستقیم سهم

مالیات اشخاص حقوقی در طی سال‌های مورد بررسی افزایش (از ۳۰/۸۳ درصد در سال ۱۳۸۳ به ۴۸/۰۵ درصد در سال ۱۳۸۵ افزایش خواهد یافت) و مالیات بر درآمدها (از ۱۳/۹۵ درصد در سال ۱۳۸۳ به ۱۱/۲۲ درصد در سال ۱۳۸۵ خواهد رسید) و ثروت (از ۴/۸۵ درصد در سال ۱۳۸۳ به ۲/۶۳ درصد در سال ۱۳۸۵ خواهد رسید). کاهش یافته است. در بخش مالیات‌های غیرمستقیم نیز سهم تمامی انواع مالیات‌ها در طی سال‌های مورد بررسی کاهش یافته است. این موضوع به خصوص در مورد مالیات بر واردات (از ۳۹/۱۹ درصد در سال ۱۳۸۳ به ۲۹/۵۵ درصد در سال ۱۳۸۵ خواهد رسید) قابل ملاحظه است که در جدول ۹ مشاهده می‌شود.

با توجه به آنچه در بالا آمد مالیات‌های مستقیم در سه دسته مالیات بر اشخاص حقوقی، مالیات بر درآمدها و مالیات بر ثروت قابل بررسی است که در ادامه به بررسی اجزای هر کدام در لایحه بودجه ۱۳۸۵ کل کشور می‌پردازیم.

اجزای مالیات اشخاص حقوقی و رشد آن‌ها در جدول ۱۰ ملاحظه می‌شود. همان طور که از جدول بر می‌آید رشد مالیات اشخاص حقوقی در لایحه بودجه ۱۳۸۵ نسبت به سال قبل ۳۳/۴۶ درصد می‌باشد که نسبت به رشد سال ۱۳۸۴ رقم پایینی است. در این جدول مالیات نهادها و بنیادهای انقلاب اسلامی رشد صفر را نشان می‌دهند. با توجه به ارقام عملکرد نه ماهه اول سال ۱۳۸۴ در این رابطه (درصد تحقق ارقام مصوب نه ماهه اول سال ۱۳۸۴ برای مالیات اشخاص حقوقی ۸۲ درصد بوده است که این رقم برای مالیات نهادها و بنیادها تنها ۲۵/۵ درصد بوده است) هر چند »

« عملکرد دولت در زمینه وصول

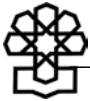
مالیات شرکت‌ها تنها در زمینه اشخاص حقیقی غیردولتی (عملکرد نه ماهه اول سال ۱۳۸۴ حاکی از تحقق ۹۴/۹ درصدی در این مورد است) به واقعیت نزدیک بوده است و به نظر می‌رسد باید در سایر موارد تا حدودی جانب احتیاط را رعایت نماید، چرا که عملکردهای دولت حاکی از عدم تحقق نسبی در سایر موارد دارند.

(ارقام به میلیون ریال)

	، / (/)	، / (/)	، / (/)
مالیات علی‌الحساب اشخاص حقوقی دولت	۱۰,۵۸۰/۷۵ (-۳۵/۴۸)	۱۶,۴۰۰ (۲۰۳/۳۹)	۵,۴۰۵/۵۱ (-۴۱/۵۷)
مالیات معوقه اشخاص حقوقی دولتی	۱۸,۴۸۷ (۲۰۳/۰۷)	۶,۱۰۰ (۸/۱۳)	۵,۶۴۱/۴۲ (۱۱۴/۴۱)
مالیات نهادها و بنیادهای انقلاب اسلامی	۷۰۰ (۰)	۷۰۰ (۱۵۴/۷۹)	۲۷۴/۷۴ (---
مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی	۲۳,۴۴۴ (۲۶/۷۲)	۱۸,۵۰۰ (۲۳/۴۹)	۱,۴۹۸/۵۱ (۳۴/۶۷)
مالیات عملکرد نفت	۲۶,۱۳۴ (۴۴/۱۸)	۱۸,۱۲۵/۴ (---	—

مأخذ: قانون بودجه ۱۳۸۴ کل کشور - لایحه بودجه ۱۳۸۵ کل کشور.

تذکر: ارقام داخل پرانتز رشد ارقام هر سال را نسبت به سال قبل نشان می‌دهد.

در جدول ۱۱ ارقام مربوط به مالیات بر درآمد و اجزای آن به همراه رشد ارقام مربوطه آورده شده است. همان گونه که ملاحظه می‌شود مالیات بر درآمد شامل مالیات بر حقوق کارکنان بخش عمومی و خصوصی و نیز مالیات مشاغل و مستغلات و متفرقه است. ارقام حاصل نشان می‌دهند رشد مالیات بر درآمدها در سال ۱۳۸۵ نسبت به سال ۱۳۸۴ معادل ۲۶/۸۴ درصد می‌باشد که این رقم نسبت به رشد سال ۱۳۸۴ اندکی بیش‌تر است ولی از رشد سال ۱۳۸۳ کم‌تر می‌باشد. ارقام مربوط به مالیات حقوق کارکنان بخش عمومی در سال ۱۳۸۵ با رشدی معادل ۲۲/۸ درصد مواجه خواهد بود که این رقم برای کارکنان بخش خصوصی ۴۶/۲ درصد است. در عین حال مالیات مشاغل با کاهش رشد نسبت به سال‌های قبل مواجه شده است (۱۹/۶ درصد سال ۱۳۸۵ در مقایسه با ۳۶/۱۳ درصد سال ۱۳۸۴).

از آنجا که مالیات بر حقوق کارکنان به ساده‌ترین شکل ممکن توسط دولت وصول می‌شود به نظر می‌رسد در این ارتباط مشکلی وجود نداشته باشد و ارقام عملکرد نه ماهه اول سال ۱۳۸۴ حاکی از تحقق بیش از ۱۰۰ درصد در این بخش‌ها است. مالیات متفرقه درآمد در لایحه بودجه ۱۳۸۵ کل کشور از رشدی معادل ۷۰ درصد برخوردار هستند که با توجه به پایین بودن عملکرد نه ماهه اول سال جاری به نظر می‌رسد دولت در این زمینه هم باید تجدید نظر کند.

(ارقام به میلیارد ریال و درصد)

۱۸,۶۴۶ (۲۶/۸۴)	۱۴,۷۰۰ (۲۴/۸۶۱)	۱۱,۷۷۳/۳۲ (۳۰/۶۹۱)	
۴,۸۲۶ (۲۲/۱۸)	۳,۹۵۰ (۱۳/۴۲)	۳,۴۸۲/۵۳ (۳۶/۰۲)	مالیات حقوق کارکنان بخش عمومی
۴,۰۹۴ (۴۱/۲۱)	۲,۸۰۰ (۱۵/۶۹)	۲,۴۲۰/۳۴ (۴۱/۰۳)	مالیات حقوق کارکنان بخش خصوصی
۸,۶۱۲ (۱۹/۶۱)	۷,۲۰۰ (۳۶/۱۲)	۵,۲۸۹/۱۴ (۲۶/۵۶)	مالیات مشاغل
۱,۰۲۹ (۴۷)	۷۰۰ (۳۰/۸۰)	۵۳۴/۹۸ (۱/۲۲)	مالیات مستغلات
۸۵ (۷۰)	۵۰ (۷/۹۵)	۴۶/۳۱ (۹۳/۸۳)	مالیات متفرقه درآمد

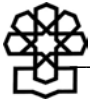
مأخذ: قانون بودجه ۱۳۸۴ کل کشور - لایحه بودجه ۱۳۸۵ کل کشور.
تذکر: ارقام داخل پرانتز رشد رقم هر سال را نسبت به سال قبل نشان می‌دهند.

-

مالیات بر ثروت شامل مالیات بر ارث، مالیات نقل و انتقال سرقفلی و سهام و املاک و حق تمبر و چک و ... می‌شود. ارقام مربوط به این مالیات‌ها و رشد آن‌ها در جدول ۱۲ آمده است.

- /

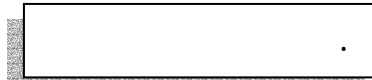
«

(ارقام به میلیارد ریال و درصد)

(- /)	(/)	(/)	
۴۷۷ (۴۴/۵۵)	۳۳۰ (۲۰/۱۶)	۲۷۴/۶۳ (۲۴/۹۱)	مالیات بر ارث
۱۴ (-۶/۶۷)	۱۵ (۱۷/۵۴)	۱۲/۷۶ (۵۰/۴۴)	مالیات اتفاقی
۱,۰۰۷ (-۴۰/۷۶)	۱,۷۰۰ (۱۷/۵۴)	۹۰۷/۱۰ (-۱۶/۳۸)	مالیات نقل و انتقالات و سرقفلی
۳۲۹ (-۷۵/۲۶)	۱,۳۳۰ (۱۵۹/۴۱)	۵۱۲/۶۹ (---	مالیات نقل و انتقال سهام
۱,۰۷۳ (-۹/۰۷)	۱,۱۸۰ (۳۷۷/۹۰)	۲۴۶/۸۸ (---	مالیات نقل و انتقال املاک
۳,۱۳۴ (۳۰/۵۸)	۲,۴۰۰ (۱۲/۰۴)	۲,۱۴۲/۰۱ (۶۰/۲۶)	حق تمبر و اوراق بهادار

مأخذ: قانون بودجه ۱۳۸۴ کل کشور - لایحه بودجه ۱۳۸۵ کل کشور.
تذکر: ارقام داخل پرانتز رشد رقم دو سال را نسبت به سال قبل نشان می‌دهند.

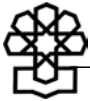

مالیات‌های غیرمستقیم به دو دسته مالیات‌های واردات و مالیات بر کالاها و خدمات تقسیم‌بندی می‌شوند. در ادامه گزارش به بررسی روند مالیات‌های غیرمستقیم و اجزای آن‌ها در لایحه بودجه ۱۳۸۵ کل کشور می‌پردازیم.

در جدول ۱۳ اجزای مالیات بر واردات (حقوق ورودی) و ارقام مربوط به اجزای آن و

نیز ارقام مربوط به رشد آن‌ها آمده است. همان طور که ملاحظه می‌شود مالیات بر واردات با رشدی معادل ۲۸/۱ درصد نسبت به سال ۱۳۸۴ به رقم ۴۸۲,۶۷/۶ میلیارد ریال خواهد رسید. این در حالی است که رشد سال ۱۳۸۴ نسبت به ۱۳۸۳ تنها ۱۳/۸۸ درصد بوده است. ارقام مربوط به عملکرد نه ماهه اول سال ۱۳۸۴ نشان می‌دهند که درصد تحقق این نوع مالیات‌ها به‌طور کلی حدود ۹۸ درصد می‌باشد. با توجه به مشکلاتی که در حال حاضر از ناحیه عدم تحقق مالیات و سود بازرگانی واردات خودرو متوجه دولت شده است به نظر می‌رسد دولت محترم جانب احتیاط را رعایت کرده و ارقام مالیات بر واردات خودرو رشد منفی معادل ۶۶/۱- درصد دارند. ارقام عملکرد نه ماهه اول سال ۱۳۸۴ در این رابطه نشان می‌دهد که تنها ۱۷/۲ درصد از ارقام مصوب در زمینه مالیات بر واردات خودرو تحقق یافته‌اند. این مسأله در سال جاری باعث شد تا دولت متمم بودجه‌ای تهیه و به مجلس ارائه نماید. »

(ارقام به میلیارد ریال و درصد)

حقوق ورودی سایر کالاها	۳۲,۵۱۵/۳۲ (-)	۳۰,۴۰۰ (-۶/۵۱)	۴۵,۳۶۷/۶ (۴۹/۲۴)
مالیات و سود بازرگانی واردات خودرو	—	۵,۹۰۰ (-)	۲,۰۰۰ (-۶۶/۱)
حقوق ورودی دستگاه‌های اجرایی	۳۷۰/۷۱ (۲۷/۵۴)	۱,۳۸۰ (۲۷۲/۲۵)	۹۰۰ (-۳۴/۷۸)

مأخذ: قانون بودجه ۱۳۸۴ کل کشور - لایحه بودجه ۱۳۸۵ کل کشور.
تذکر: ارقام داخل پرانتز رشد رقم هر سال را نسبت به سال قبل نشان می‌دهند.

-

اجزای مالیات بر کالاها و خدمات و رشد آن‌ها در جدول ۱۴ آورده شده است. نگاهی کلی به ارقام جدول ۱۴ نشان می‌دهد مالیات بر کالاها و خدمات در سال ۱۳۸۵ نسبت به سال ۱۳۸۴ از رشدی معادل ۲۱/۵۹ درصد برخوردار خواهد شد و به رقم ۱۳۳۷۵ میلیارد ریال خواهد رسید. رشد مالیات بر فروش فراورده‌های نفتی در لایحه ۱۷/۸۶ درصد دیده شده است که با توجه به عملکرد نه ماهه اول سال جاری (درصد تحقق این نوع مالیات‌ها در نه ماهه اول ۱۳۸۴ حدود ۱۰۶ درصد بوده است) رقمی منطقی به لحاظ تحقق است. همچنین در سایر موارد یعنی دو درصد مالیات سایر کالاها، عوارض خروج مسافر، مالیات بر فروش سیگار، نقل و انتقال اتومبیل و شماره‌گذاری خودرو ارقام عملکرد نه ماهه اول سال ۱۳۸۴ حکایت از تحقق بیش از ۱۰۰ درصد ارقام مصوب سال ۱۳۸۴ دارد و به این ترتیب به نظر می‌رسد تحقق آن‌ها دور از انتظار نباشد. لازم به ذکر است عوارض خروج مسافر از کشور بر اساس بند «الف»

)

- /

(

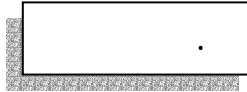
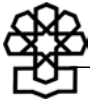
تبصره «۱۸» لایحه بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور نسبت به ارقام مصوب سال ۱۳۸۴ به میزان ۵۰ درصد افزایش یافته است که افزایش این درآمدها به این دلیل بوده است.

(ارقام به میلیارد ریال و درصد)

	(/)	(/)	(/)
مالیات بر فروش فراورده‌های نفتی	۲,۶۸۴/۷۳ (۱۸۳/۶۲)	۲,۸۰۰ (۴/۲۹)	۳,۳۰۰ (۱۷/۸۶)
دو درصد مالیات سایر کالاها	۳,۳۶۷/۴۹ (۱۷/۸۷)	۴,۲۹۰ (۲۷/۳۹)	۵,۴۸۳ (۲۷/۸۱)
عوارض خروج مسافر از مرزهای کشور	۲۰۵/۶۷ (۲/۱۷)	۳۰۰ (۴۵/۸۶)	۴۳۸ (۴۶)
مالیات موضوع تبصره «۳» قانون تجمیع عوارض	—	—	—
مالیات بر فروش سیگار	۱۵۴/۸۴ (۲۵/۹۱)	۱۸۰ (۱۶/۲۵)	۲۰۹ (۱۶/۱۱)
مالیات بر نقل و انتقالات اتومبیل	۶۸۲/۱۰ (-۵/۱۴)	۷۸۰ (۱۴/۳۵)	۸۹۸ (۱۵/۱۳)
مالیات شماره‌گذاری خودرو	۱,۰۷۴/۵۴ (—)	۱,۱۰۰ (۲/۳۷)	۱,۱۲۶۹ (۲/۳۶)
مالیات اشتراک تلفن‌های خودکار	۱,۰۱۹/۹۰ (-۸۵/۳)	۱,۲۰۰ (۱۷/۶۶)	۱,۴۲۲ (۱۸/۵)
مالیات بر فروش نوشابه‌های غیرالکلی	۲۴۷/۶۷ (-۳/۵)	۳۵۰ (۴/۳۱)	۴۹۹ (۴۲/۵۷)

مأخذ: قانون بودجه ۱۳۸۴ کل کشور - لایحه بودجه ۱۳۸۵ کل کشور.

تذکر: ارقام داخل پرانتز رشد رقم هر سال را نسبت به سال نشان می‌دهد.

آمار و ارقام مربوط به درآمدهای مالیاتی نشان می‌دهد به دلیل اتکای اقتصاد کشور به درآمدهای نفتی همواره به پایه‌های مالیاتی در کشور توجه ویژه نشده است. در قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی پیش‌بینی شده است تا نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی به ۸ درصد در سال ۱۳۸۸ برسد. در عین حال این مطلب می‌تواند نسبت به اهداف برنامه سوم توسعه یک نوع عقب‌گرد در سیاست‌ها تلقی شود^۱ ولی نسبت به ارقام برنامه سوم کارشناسی شده و واقع‌گرایانه‌تر است.

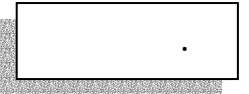
همچنین در بند «الف» ماده (۲) قانون برنامه چهارم توسعه دولت مکلف شده است طوری عمل کند که در سال ۱۳۸۸ که سال پایانی برنامه چهارم است تمام اعتبارات هزینه‌ای دولت از محل درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدهای غیرنفتی تأمین شود.

بر اساس ارقام مندرج در لایحه بودجه ۱۳۸۵ درآمدهای مالیاتی دولت از رشدی معادل ۲۷/۶۶ درصد برخوردار است که به‌طور نسبی با قانون برنامه چهارم هماهنگی دارد.

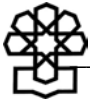
سهم مالیات‌ها و درآمدهای غیرنفتی در تأمین هزینه‌های دولت ۶۳/۲ درصد است که به نحوی نشان از عدم تحقق اهداف برنامه (بند «الف» ماده (۲)) دارد. سهم درآمدهای مالیاتی دولت در تأمین هزینه‌های دولت در سال ۱۳۸۵ معادل ۴۳/۸ درصد برآورد شده است.

عدم هماهنگی لایحه ۱۳۸۵ با بند «الف» ماده (۸) قانون برنامه چهارم توسعه مبنی بر واریز ۲۰ درصد به عنوان علی‌الحساب مالیات بر عملکرد شرکت مادر تخصصی ذی‌ربط یا شرکت‌های تحت پوشش آن به درآمد عمومی کشور از جمله نکات مهم دیگر است.

۱. در برنامه سوم توسعه مقرر شده بود تا سال پایانی برنامه این نسبت به ۱۵ درصد برسد.

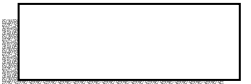
۱. سهم مالیات‌ها و درآمدهای غیرنفتی در تأمین هزینه‌های دولت نسبت به قانون بودجه سال قبل (در سال ۱۳۸۴ این سهم حدود ۷۰ درصد بوده است) کم‌تر و در حدود ۶۳/۲ درصد است که دولت باید با توجه به اهداف مصرح در قانون برنامه چهارم توسعه این سهم را بیش‌تر در نظر بگیرد.
۲. سهم «سایر درآمدها» در تأمین منابع عمومی دولت در سال ۱۳۸۵ کاهش چشمگیری یافته که دلیل آن مشخص نیست و باید روشن شود که ناشی از چه مواردی است و تدابیر لازم در جهت رفع نواقص و عوامل مؤثر در کاهش این‌گونه درآمدها اندیشیده شود.
۳. در لایحه بودجه ۱۳۸۵ منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای، نسبت به ارقام مصوب در قانون برنامه چهارم توسعه بسیار بیش‌تر دیده شده است و مشخص نیست تحقق آن چگونه صورت می‌گیرد.
۴. برداشت از حساب ذخیره ارزی با توجه به رقم برآورد شده مربوط به لایحه بودجه ۱۳۸۵ در بخش مالیات عملکرد نفت (در لایحه بودجه ۱۳۸۵ رقمی معادل ۲۶,۱۳۴,۰۰۰ میلیون ریال دیده شده که در قانون برنامه چهارم توسعه این رقم ۱۰,۱۶۷,۲۰۰ میلیون ریال است) با قانون برنامه چهارم توسعه مطابقت نداشته و توجیه ندارد.
۵. ارقام مربوط به منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های مالی در برخی موارد غیر واقعی است. به عنوان مثال در بخش منابع حاصل از استفاده از تسهیلات خارجی عملکرد نه ماهه دولت در سال جاری حاکی از تحقق تنها ۱۲/۴ درصد ارقام مصوب دارد.
۶. با توجه به ماده (۸) قانون برنامه چهارم توسعه باید مالیات علی‌الحساب ناشی از فروش شرکت‌های مادر تخصصی و ... به حساب خاصی واریز شود که در متن لایحه

- دیده نشده است و مشخص نیست وصولی مالیات مقطوع که در متن لایحه آمده به چه مفهومی است. پیشنهاد می‌شود دولت برای شفاف‌تر شدن منابع بودجه‌ای این بخش را به عنوان مالیات علی‌الحساب در بخش مالیات اشخاص حقوقی منظور نماید.
۷. در بند «الف» تبصره «۷» موضوع دریافت مبالغی توسط استانداری‌ها در بازارچه‌های مرزی با توجه به این‌که صادرات کالاهای غیرنفتی و خدمات در طول برنامه چهارم توسعه از پرداخت هرگونه مالیات و عوارض معاف هستند، پیشنهاد می‌شود در لایحه صریحاً اشاره شود که موضوع این بند تنها به واردات از بازارچه‌های مرزی محدود می‌شود.
 ۸. در بند «ج» تبصره «۱» موضوع پرداخت (۴۰) درصد سود ابرازی شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه سوم توسعه و ... به حساب درآمد عمومی، مشخص نیست چرا واژه «حداقل ۴۰ درصد» آمده است. پیشنهاد می‌شود رقم شفاف و تعیین شده‌ای اعلام شود. مثلاً تصریح گردد ۴۰ درصد و رقم مذکور به صورت شفاف و مشخص در بودجه لحاظ گردد.
 ۹. در بخش مالیات‌های اشخاص حقوقی، در برخی موارد با توجه به عملکرد دولت در سال ۱۳۸۴، ارقام غیرواقعی دیده شده‌اند که باید اصلاح شوند. به استثنای مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی در بقیه موارد که عمدتاً مربوط به مالیات‌های نهادها و بنیادهای انقلاب اسلامی می‌شود، عملکردهای دولت ضعیف بوده و پیشنهاد می‌شود در محاسبه و برآورد و دریافت ارقام دقت بیش‌تری به عمل آید.
 ۱۰. در بخش مالیات بر درآمد و زیر بخش مالیات متفرقه درآمد مشخص نیست با توجه به عملکرد دولت در نه ماهه اول سال جاری، چگونه رشد ۷۰ درصدی در لایحه بودجه ۱۳۸۵ محقق خواهد شد. پیشنهاد می‌شود ارقام مورد تجدیدنظر قرار گیرند. این تجدیدنظر در ارقام برآوردی مالیات بر ثروت و در برخی از بندهای آن نیز باید اعمال شود.

۱۱. رشد مالیات حقوق ورودی دستگاه‌های اجرایی در لایحه بودجه ۱۳۸۵ کل کشور منفی ۳۴/۷۸- درصد دیده شده که مشخص نیست چرا این کاهش لحاظ شده است.
۱۲. در مجموع برآورد دقیق درآمد دولت، گاهی مهم در راستای دستیابی به اهداف مصرح در قانون برنامه چهارم است و می‌تواند از نوسانات اقتصادی ناشی از کسری‌های بودجه دولت که عمدتاً در اثر برآوردهای نادرست در درآمدها حاصل می‌شود، بکاهد. پس پیشنهاد می‌شود دولت در محاسبه و برآورد ارقام درآمدی خود دقت لازم را به عمل آورد.
۱۳. برگشتی از پرداخت سال‌های گذشته قسمتی شامل واریز وجوه اداره شده مبلغ ۲,۵۰۰ میلیارد ریال معادل ۴۷/۲ درصد و بقیه به مبلغ ۲,۸۰۰ میلیارد ریال معادل ۵۲/۸ درصد می‌باشد که با توجه به تغییر سال مالی و اصلاح مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی غیرواقعی و ارقام ترازکننده بودجه محسوب می‌شود.

۱. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ترازنامه و گزارش اقتصادی، سال‌های مختلف.
۲. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، گزارش اقتصادی، سال‌های مختلف.
۳. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، قوانین بودجه سنواتی، سال‌های مختلف.
۴. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، لایحه بودجه ۱۳۸۵.
۵. قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، چاپ دوم، ۱۳۸۴.
۶. وزارت امور اقتصادی و دارایی، گزارش مالی نه ماهه دولت، ۱۳۸۴.

:

: درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور (۲۵): نقد و بررسی مالیات‌ها

Report Title: Examining of Tax Revenue in Budget Bill (1385)

: مطالعات اقتصادی

: اسد ا... جلال آبادی، افسانه شفیعی

: فتح ا... تازی

: کمیسیون اقتصادی

:

۱. مالیات (Tax)

۲. مالیات مستقیم و غیرمستقیم (Direct and Indirect Tax)

۳. منابع بودجه عمومی (General Budget Resources)

۴. لایحه بودجه (Budget Bill)

:

در انتهای گزارش درج شده است.